

Izvješće o provedenom ispitivanju stavova javnosti o risu i očuvanju risa u 2023. godini

u sklopu LIFE Lynx projekta (aktivnost D.4)

Spašavanje dinarske
i jugoistočne alpske populacije
risa od izumiranja

Siječanj, 2024.

Autor izvješća: Ivana Selanec , Udruga Biom.

1. UVOD

U sklopu projekta »Preventing the extinction of the Dinaric-SE Alpine lynx population through reinforcement and long-term conservation“ (LIFE Lynx, referenca LIFE16 NAT/SI/00063) tijekom svibnja i lipnja 2023. provedeno je ispitivanje stavova javnosti o risu i očuvanju risa na području Hrvatske (aktivnost D.4). Ista aktivnost se tijekom 2021. godine provela i na području Slovenije i Italije. U Hrvatskoj se ispitivanje provelo metodom CATI- telefonskim putem, putem nasumičnog odabira, na područjima rasprostranjenosti risa, u Ličko – senjskoj i Primorsko – goranskoj županiji. Manji dio ispitanika dodatno je anketiran putem Google forms formulara.

Ankete su rađene od strane Hendl – Agencije za istraživanje tržišta. Ispunjavane su telefonskim putem, a za popunjavanje ankete bilo je potrebno izdvojiti 5 do 10 minuta. Svi prikupljeni podaci su se unijeli u bazu i analizirali, a rezultati analize su sastavni dio ovog izvješćaja. Osim telefonskim upitnikom, stavovi javnosti su se ispitali i online anketom, koje su bile objavljene na raznim društvenim mrežama i portalima tematski veznim uz područja Like i Gorskog kotara, s ciljem da budu dostupni i vidljivi lokalnoj zajednici.

Prikupljeni podaci pomoći će koordinatorima projekta da usmjere aktivnosti budućeg upravljanja risom. Prva ovakva anketa provedena je još 2008. godine i izuzetno nam je bitno njeno ponavljanje kako bismo bili svjesni trendova i noviteta u onome što i kako lokalno stanovništvo misli i s čime se svakodnevno suočava. Druga je provedena u skladu projektom 2019. godine, i treća 2021. godine u sklopu LIFE Lynx projekta. Obje su javno dostupne na web stranici projekta na sljedećem linku:

https://www.lifelynx.eu/wp-content/uploads/2017/12/Annex-17-Deliverable_A7-National-Report-Croatia.pdf

https://www.lifelynx.eu/wp-content/uploads/2022/01/D4_Izvesce-o-provedenom-ispitivanju-stavova-javnosti-o-risu_2021.pdf

2. METODE

Glavni alat za prikupljanje podataka o stavovima javnosti o risu i očuvanju risa bio je strukturirani upitnik. Upitnik je osmišljen na način da omogućava usporedbu podataka na temelju različitih društvenih specifičnosti kao što su područje obitavanja,

spol, dob i sl. Također, upitnik je oblikovan na način da ga se može usporediti s dosad provedenim istraživanjima, kao što su upitnik o stavovima javnosti o risu u 2008. godine, te provedeno istraživanje u 2019. i 2021. godini. Pitanja u upitniku su usklađena s upitnicima koji su provedeni u Sloveniji i Italiji.

Istraživanje je u većem uzorku provedeno CATI metodom telefonskim putem.

3. UZORAK I PODRUČJE ISTRAŽIVANJA

Ciljane skupine ovog ispitivanja su šira javnost s projektnog područja, lovci, uzgajivači domaćih životinja. Pitanja usmjerena na socio-demografsku pozadinu ispitanika su uključena kako bi nam pomogla odrediti povezanost ispitanika s drugim tipovima interesnih skupina kao što su okolišne udruge, rekreativci, ruralne i urbane skupine i sl.

Ispitivanje je kao i prethodnih godina provedeno unutar projektnog područja. Fokus područja su definirana na temelju političkih i biogeografskih karakteristika (npr. državne granice, alpsko vs dinarsko područja i sl.), od strane LIFE Lynx projektnog tima, početkom provedbe projekta. Definirana su sljedeća fokus područja:

- Slovenija: dva fokus područja (alpsko i dinarsko područje rasprostranjenosti risa) (provodi LIFE Lynx projektni partner Univerza u Ljubljani)
- **Hrvatska: dva fokus područja (Gorski kotar i Lika) – obuhvaćena ovim istraživanjem i izvještajem**
- Italija: jedno fokus projektno područje

Ovaj izvještaj odnosi se isključivo na rezultate ispitivanja provedenog u Hrvatskoj. Za svaku državu bit će isporučen zaseban nacionalni izvještaj na nacionalnom jeziku te će se jednim izvještajem na engleskom jeziku obuhvatiti rezultati svih nacionalnih ispitivanja.

U sljedećoj tablici nalazi se popis naselja u Hrvatskoj gdje je provedena telefonska anketa.

Tablica 1. Popis naselja unutar kojih se provodila telefonka anketa

ŽUPANIJA	GRAD/OPĆINA
Ličko-senjska	Gospić
Ličko-senjska	Otočac
Ličko-senjska	Senj

Ličko-senjska	Brinje
Ličko-senjska	Donji Lapac
Ličko-senjska	Karlobag
Ličko-senjska	Lovinac
Ličko-senjska	Perušić
Ličko-senjska	Plitvička Jezera
Ličko-senjska	Udbina
Ličko-senjska	Vrhovine
Primorsko-goranska	Čabar
Primorsko-goranska	Delnice
Primorsko-goranska	Kraljevica
Primorsko-goranska	Novi Vinodolski
Primorsko-goranska	Vrbovsko
Primorsko-goranska	Baška
Primorsko-goranska	Brod Moravice
Primorsko-goranska	Fužine
Primorsko-goranska	Jelenje
Primorsko-goranska	Klana
Primorsko-goranska	Lokve
Primorsko-goranska	Mrkopalj
Primorsko-goranska	Ravna Gora
Primorsko-goranska	Skrad
Primorsko-goranska	Vinodolska općina

Predio Like u Ličko – senjskoj županiji zastupljen je s 316 ispitanika, dok je u Gorskom kotaru u Primorsko – goranskoj županiji ukupno ispitano 334 osoba, ovaj (veći) dio ispitanika anketiran je telefonskim putem.

Dodatnim online ispitivanjem na društvenim mrežama putem Google forms formulara ispitano je ukupno 69 osoba.

4. UPITNIK

Za ovo ispitivanje LIFE Lynx projektni tim sastavio je jedan upitnik za sve ciljne skupine i sva područja. Upitnik se sastojao od 48 pitanja. Prvi dio upitnika sadržavao je 16 pitanja koja se odnose na stavove o risu, 15 pitanja (od 17. do 31.) o znanjima i vjerovanjima na temu risa, 5 pitanja (32.-36.) o mjerama upravljanja risom, 2 pitanja o vidljivosti projekta (37. i 38.) te je 10 pitanja (39. – 48.) namijenjeno sakupljanju osnovnih socio-demografskih podataka o ispitaniku.

Pitanjima u upitniku pokrivene su sljedeće teme:

- Stavovi prema risu.
- Znanje i vjerovanje
- Stavovi prema različitim opcijama u upravljanju risom.
- Vidljivost projekta.
- Demografski podaci o ispitaniku.

Na kraju ankete ispitanici su pozvani da napišu svoje dodatne komentare ako ih imaju. Svi upisani komentari predstavljeni su u rezultatima.

LIFE
L y n x

Prvih nekoliko pitanja odnose se na vaše stavove o risu općenito. Molimo Vas da odaberete jedan odgovor po pitanju koji najbolje opisuje vaše stavove i mišljenja.

1. Kako biste opisali vaš stav prema risu.

- a) u potpunosti sam protiv
b) protiv
c) niti za, niti protiv
d) umjereno / uglavnom za
e) u potpunosti za

2. Što mislite kako izgleda ris? Molimo vas da u svakom redu odaberete jedan odgovor koji najbolje opisuje vaše mišljenje.

	U potpunosti	Uglavnom	Djelomično	Neutralno	Djelomično	Uglavnom	U potpunosti	
ružan	3	2	1	0	1	2	3	lijep
nezanimljiv	3	2	1	0	1	2	3	zanimljiv
opasan	3	2	1	0	1	2	3	bezopasan
štetan	3	2	1	0	1	2	3	koristan

	Pitanje	U potpunosti se ne slažem	Ne slažem se	Neutralno /neznam	Slažem se	U potpunosti se slažem
3.	Važno je sačuvati populaciju risa u Hrvatskoj za buduće generacije.	1	2	3	4	5
4.	Nije važno sačuvati populaciju risa u Hrvatskoj zato što je ris prisutan u drugim dijelovima Europe.	1	2	3	4	5
5.	Ris predstavlja simbol očuvane prirode.	1	2	3	4	5
6.	Prisutnost risa u Hrvatskoj je korisna za turizam.	1	2	3	4	5
7.	Bojao/la bi se ići u šumu u kojoj obitavaju risovi.	1	2	3	4	5
8.	U područjima gdje risevi žive u obližnjim šumama, često napadaju ljude.	1	2	3	4	5
9.	Bojim se da će mi povećana prisutnost risova prouzrokovati financijsku štetu.	1	2	3	4	5
10.	Risovi nanose neprihvatljivu štetu na domaćim životinjama u Hrvatskoj.	1	2	3	4	5
11.	U područjima gdje se ris pojavljuje u blizini pašnjaka u Hrvatskoj, domaće životinje su njihov glavni izvor hrane.	1	2	3	4	5
12.	Prisutnost risova smanjuje vjerojatnost lovaca da love papkare.	1	2	3	4	5
13.	Ris igra važnu ulogu u regulaciji broja srna.	1	2	3	4	5
14.	Populacija risa u Hrvatskoj je na rubu izumiranja.	1	2	3	4	5
15.	Populacija risa u Hrvatskoj je u dobrom stanju.					
16.	Ilegalno ubijanje risova je opravdano.					

ZNANJE I VJEROVANJA

17. Kolika je prosječna masa odraslog mužjaka risa?

- a) do 10 kg. d) 30-39 kg.
b) 11-19 kg. e) 40 kg i više
c) 20-29 kg. f) nisam siguran/na

18. Dužina repa risa je:

- a) veća od polovice duljine njegova tijela c) kraća od četvrtine duljine njegova tijela
b) Otprilike jednaka duljini njegova tijela d) nisam siguran/na

19. Glavninu prehrane risova u Hrvatskoj predstavljaju:

- a) divlja goveda kao što su srne, jeleni... d) domaće životinje
b) manji sisavci poput miša, puha, voluharice... e) nisam siguran/na
c) strvine

20. Ris je u prošlosti bio istrijebljen iz Hrvatske, a kasnije je ponovno uvezen.

- a) Da. b) Ne. c) Nisam siguran/na

21. Koji je pravni status risa u Hrvatskoj?

- a) zaštićena životinja c) nije regulirano
b) divljač d) nisam siguran/na

22. Naknade za štete koje uzrokuju risovi nadoknađuje država.

- a) Da. b) Ne. c) Nisam siguran/na.

Pitanje	U potpunosti se ne slažem	Ne slažem se	Neutralno / ne znam	Slažem se	U potpunosti se slažem
23. Parenje u srodstvu je glavni uzrok nedavnog pogoršanja stanja populacije risa.	1	2	3	4	5
24. Manjak hrane je glavni uzrok nedavnog pogoršanja stanja populacije risa.	1	2	3	4	5
25. Prekomjerni lov je glavni uzrok nedavnog pogoršanja stanja populacije risa.	1	2	3	4	5
26. Nezakonito ubijanje je glavni uzrok nedavnog pogoršanja stanja populacije risa.	1	2	3	4	5
27. Pastirski psi su učinkovita mjera za sprečavanje napada risova na stoku.	1	2	3	4	5
28. Električne ograde na pašnjacima su djelotvorna mjera za sprečavanje napada risa na stoku.	1	2	3	4	5

29.	Uklanjanje risa je učinkovita mjera za sprečavanje šteta u poljoprivredi.	1	2	3	4	5
-----	---	---	---	---	---	---

30. Odakle dobivate većinu informacija o risovima?

- a) Mediji
- b) Društvene mreže
- c) Web stranica projekta
- d) Događaji projekta
- e) ZOO- vrt
- f) Osobnom komunikacijom sa lovcima/šumarima/biolozima
- g) Drugo: _____

31. Koliko je vjerojatno da ris može napasti osobu?

- a) Niti malo vjerojatno.
- b) Nije vjerojatno.
- c) Nisam siguran/na.
- d) Vjerojatno.
- e) Vrlo vjerojatno.

MJERE UPRAVLJANJA

Pitanje	U potpunosti se ne slažem	Ne slažem se	Neutralno / neznam	Slažem se	U potpunosti se slažem
32. Broj risova u Hrvatskoj bi se trebao povećati.	1	2	3	4	5
33. Trenutno u Hrvatskoj ima premalo risova za lov.	1	2	3	4	5
34. Trebale bi postojati redovne kvote za izlov risova u Hrvatskoj.	1	2	3	4	5
35. Ris ne pripada našoj zemlji i treba ga istrijebiti.	1	2	3	4	5
36. Podupirem uvoz novih risova Hrvatsku kako bi se sačuvala populacija.	1	2	3	4	5

VIDLJIVOST PROJEKTA

37. Jeste li ikad čuli za LIFE Lynx projekt?

- a) Da. b) Ne. c) Nisamsiguran/na.

38. Ako jeste, znate li o čemu se radi?

- Spašavanje populacije risa od izumiranja uvozom novih jedinki iz drugih zemalja.
- Suradnja sa susjednim zemljama na očuvanju risa.
- Suradnja s dionicima i lokalnim zajednicama.
- Osiguravanje znanstveno utemeljenih činjenica institucijama ovlaštenim za donošenje odluka.
- Snimanje dokumentarnog filma o risovima.
- Ostalo:

Posljednjih nekoliko pitanja odnosi se na vas i ona će nam pomoći da analiziramo rezultate i utvrdimo koliko je naš uzorak reprezentativan za cijelu populaciju. Molimo vas da odgovorite na sva pitanja.

39. Spol

- a) ženski
- b) muški

40. Dob: _____ godina

41. Poštanski broj vašeg mjesta prebivališta: _____

42. Obrazovanje:

- a) nezavršena osnovna škola
b) osnovna škola
c) srednja škola
d) fakultet i više

43. Jeste li lovac?

- a) Da. b) Ne.

44. Ako posjedujete kućne ljubimce ili domaće životinje, koje od sljedećih vrsta posjedujete?

- a) ovca
b) koza
c) govedo
- d) mačka
e) drugo: _____

45. Jeste li član ekološke nevladine organizacije?

- a) Da.
- b) Ne.

46. Ako jeste, koje? _____

47. U kojim od sljedećih područja ste profesionalno uključeni? Označite ono što se odnosi na vas.

- a) Zaštita prirode koja uključuje upravljanje zaštićenim područjima.
- b) Upravljanje populacijama divljači
- c) Upravljanje šumama
- d) Ništa od navedenog

48. Jeste li već sudjelovali u ovakvoj anketi o risu u 2019. godini?

- a) Da
- b) Ne
- c) Nisam siguran/na

Zahvaljujemo na vašoj suradnji!

Ako imate bilo kakvih dodatnih komentara u vezi s temom ili upitnikom, molimo vas da ih napišete ovdje:

Partneri projekta LIFE Lynx

Projekt sufinanciraju:

EURONATUR

REPUBLIKA SLOVENIA
MINISTRY OF ENVIRONMENT
AND SPATIAL PLANNING

VLADA REPUBLIKE
HRVATSKE
Ured za udruge

FOND ZA ZAŠTITU OKOLIŠA
I ENERGETSKU UČINKOVITOST

LIFE Lynx

LIFE16 NAT/SI/000634

Life Lynx Upitnik

Poštovani,

u suradnji s partnerima iz Slovenije, Italije, Slovačke i Rumunjske provodimo projekt pod nazivom "Spašavanje dinarske i jugoistočne alpske populacije risa od izumiranja" (LIFE Lynx). Zaustavljanje izumiranja populacije risa na području Hrvatske, Slovenije i Italije nastoji se postići naseljavanjem 14 životinja iz Slovačke i Rumunjske. Jedan od specifičnih ciljeva je istraživanje stavova javnosti o risu i upravljanju populacijom risa, a ovaj upitnik je glavni alat za provedbu takvog istraživanja.

Vi i mnogi drugi nasumično odabrani stanovnici Republike Hrvatske pozvani ste da sudjelujete u istraživanju stavova javnosti prema risu i upravljanju populacijom risa na području Like i Gorskog Kotara.

Molimo Vas da što potpunije odgovorite na pitanja iz ovog upitnika u što kraćem roku i pošaljete klikom na Submit na kraju upitnika.

Fotografija 1. Snimak zaslona Google formsa kojim je prikupljano online anketiranje ispitanika

5. REZULTATI

Tijekom ispitivanja ukupno je anektirano 719 ispitanika (341 s područja Gorskog kotara, 378 iz Like). Uzorak su činili većinom ispitanici koji su se izjasnili kao žene i to 62,19 % ispitanika.

Prosječna dob ispitanika u Gorskom kotaru bila je 54, i u Lici 59 godina. Time je prosječna dob ispitanika u Hrvatskoj 57 godine.

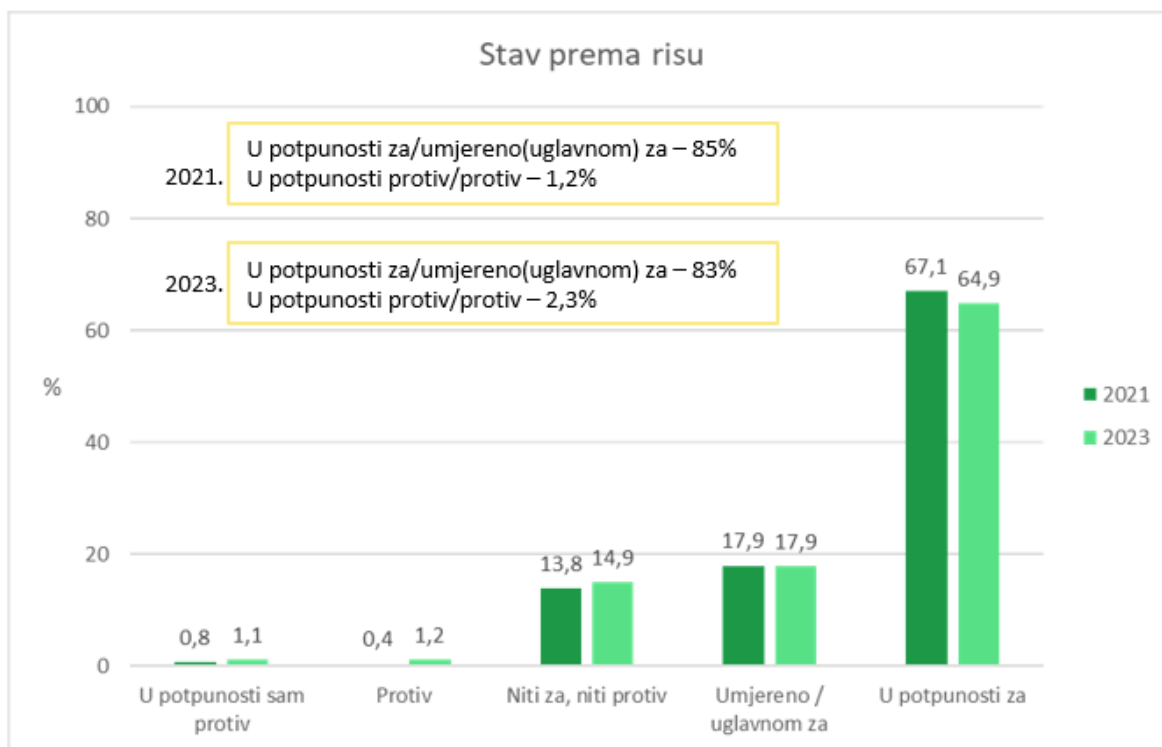
Podatci o stupnju obrazovanja za potrebe analize kategorizirani u četiri skupine: (1) nezavršena škola, (2) završena osnovna škola, (3) završena srednja škola i (4) završen fakultet i više. Većina ispitanika se izjasnila da ima završenu srednju školu (428 ispitanika) nešto manje ispitanika se izjasnilo za završenu višu školu ili fakultet (270). Lovci su zastupljeni ukupno u postotkom od 14,15% od ukupno ispitanih.

KATEGORIJE	BROJ ISPITANIKA NA CIJELOM PODRUČJA
MUŠKARCI	328
ŽENE	390
LOVAC/KINJA	102
ZAVRŠENA OSNOVNA ŠKOLA	17
ZAVRŠENA SREDNJA ŠKOLA	428
ZAVRŠENA VIŠA ŠKOLA ILI FAKULTET I VIŠE	270
UZGAJIVAČ DOMAĆIH ŽIVOTINJA	54
JAVNOST	563
UKUPNO ANKETIRANO	719

REZULTATI - AGENCIJA HENDAL, TELEFONSKO ANKETIRANJE (METODA CATI)

a. STAV PREMA RISU

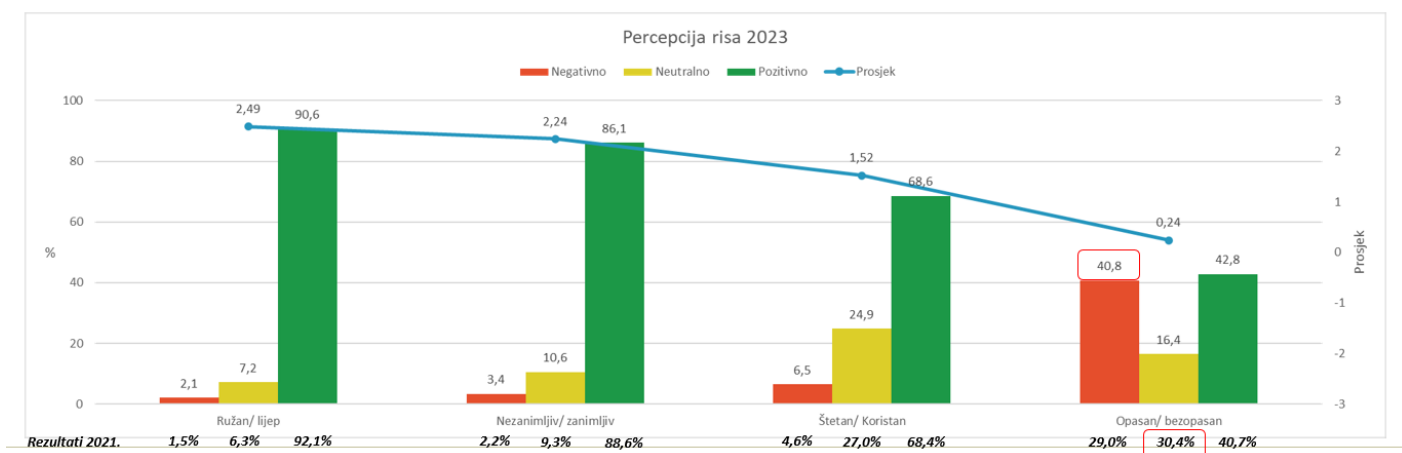
Većina ispitanika ima u potpunosti pozitivan stav prema risu.

- 83% ispitanika ima pozitivan stav prema risu, dok ih znatno manji broj (2,3%) ima negativan stav (protivljenje). Postotak neodlučnih (neutralnih) ispitanika iznosi 15%.
- U odnosu na mjerenje 2021. godine nisu uočene statistički značajne razlike.
- Pozitivno naklonjeni ispitanici su u značajno većem postotku osobe iz Primorsko-goranske županije.

b. PERCEPCIJA RISA

Ispitanici pozitivno percipiraju risa, a u odnosu na 2021. veći udio ga smatra opasnom životinjom.

- Visoki postotak ispitanika risa smatra lijepom i zanimljivom životinjom, te ih 69% smatra i korisnom životinjom. Slična percepcija dobivena je i u prošlom mjerjenju.
- U usporedbi s ostalim karakteristikama, ispitanici su u ovom mjerjenju više podijeljeni oko percepcije risa kao opasne, odnosno neopasne životinje. 43% ispitanika smatra ga bezopasnom životinjom, dok podjednak udio ispitanika smatra risa opasnim, što je značajno povećanje u odnosu na mjerjenje 2021.
- Od ispitanika koji smatraju risa opasnom životinjom, značajno veći postotak čine žene, dok ispitanici koji se identificiraju kao lovci u značajno većem postotku smatraju risa bezopasnom životinjom.

c. STAVOVI O RISU – TVRDNJE

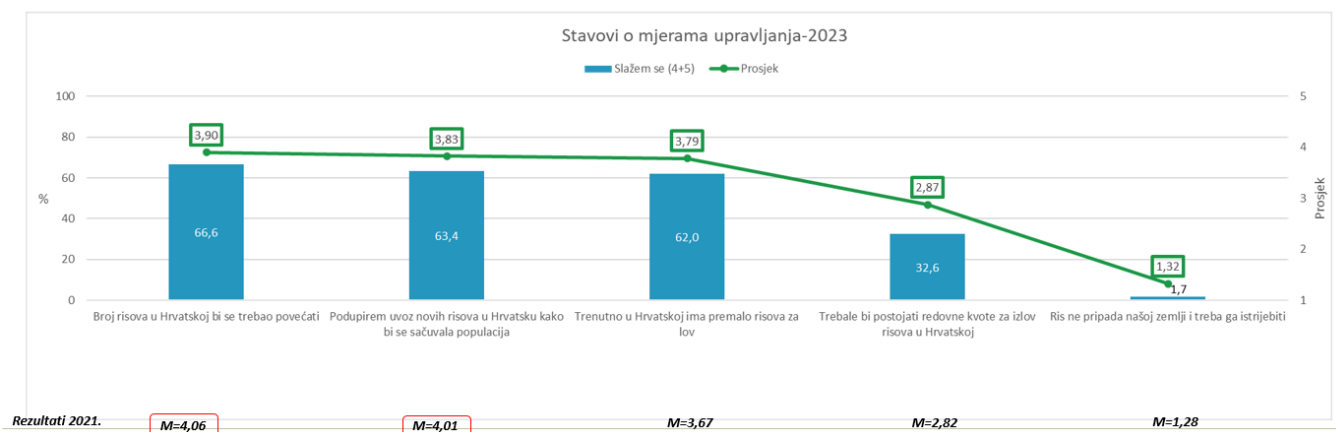
Stavovi prema risu su pozitivne konotacije.

- Visoki postotak ispitanika smatra da je važno sačuvati populaciju risa u Hrvatskoj (93%), a 88% njih smatra kako je ris simbol očuvane prirode
- U usporedbi s prosječnim slaganjem u prošlom mjerjenju (iz 2021.), ispitanici se značajno više slažu s tvrdnjama da prisutnost risova smanjuje vjerojatnost lovaca da love papkare te da je populacija risova u dobrom

stanju (iako je slaganje sa tim tvrdnjama još uvijek u razini neutralne ocjene).

- S druge strane, značajno je niže slaganje da ris predstavlja simbol očuvanje prirode, da je populacija risova na rubu izumiranja te da nije važno sačuvati populaciju risa u Hrvatskom jer je on prisutan u drugim dijelovima Europe.
- Slaganje s ostalim tvrdnjama je na istoj razini u oba mjerenja.

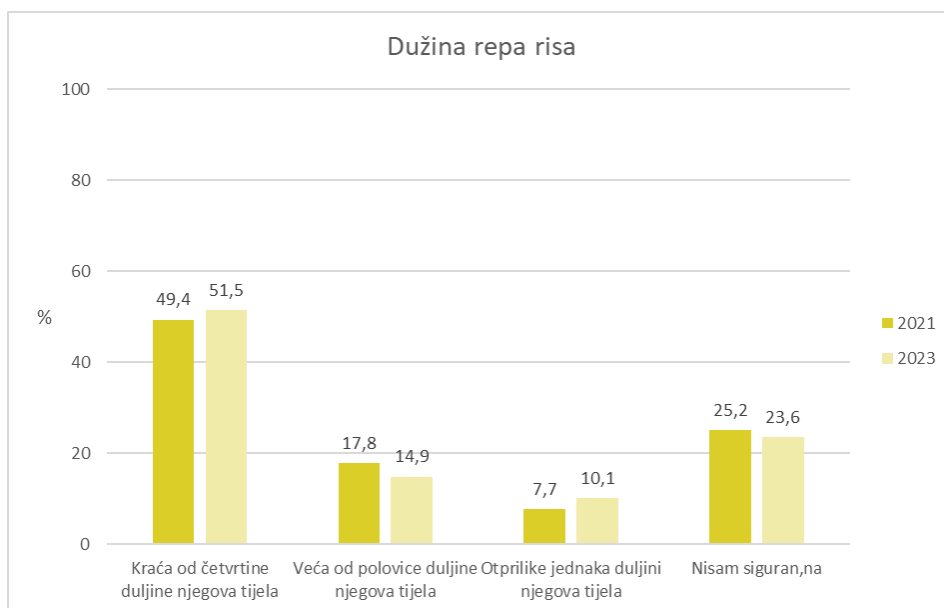
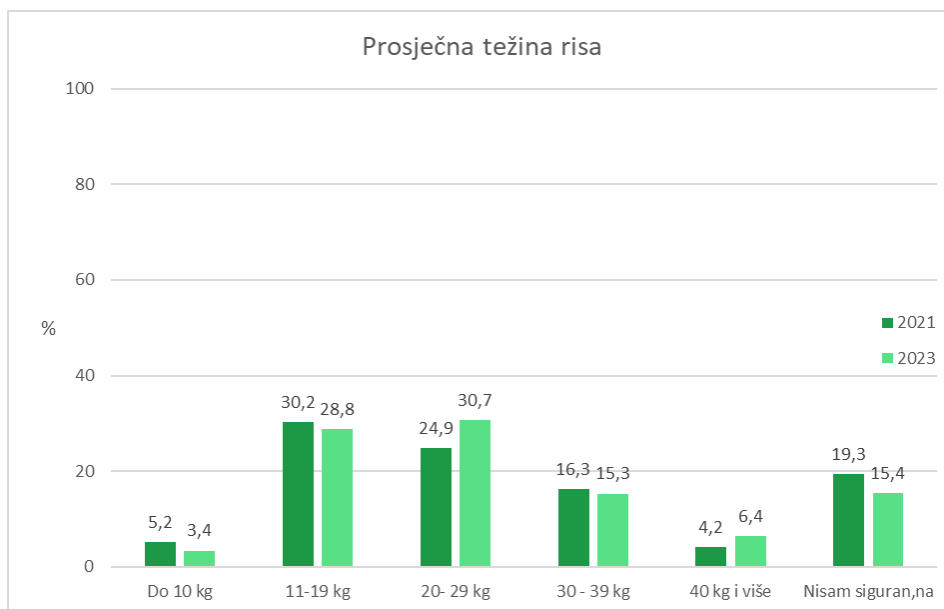
U visokom postotku ispitanici smatraju kako se broj risova treba povećati.

- Oko 67% ispitanika smatra kako bi se broj risova u Hrvatskoj trebao povećati te podupiru uvoz novih risova u Hrvatsku, a 62% ispitanika smatra kako trenutno u RH ima premalo risova za lov.
- U odnosu na prošlo mjerenje, značajno je smanjeno slaganje da bi se u Hrvatskoj broj risova trebao povećati te je značajno smanjen udio ispitanika koji podupiru uvoz novih risova u Hrvatsku kako bi se očuvala njihova populacija.
- Slaganje s ostalim tvrdnjama je na istoj razini u oba mjerenja

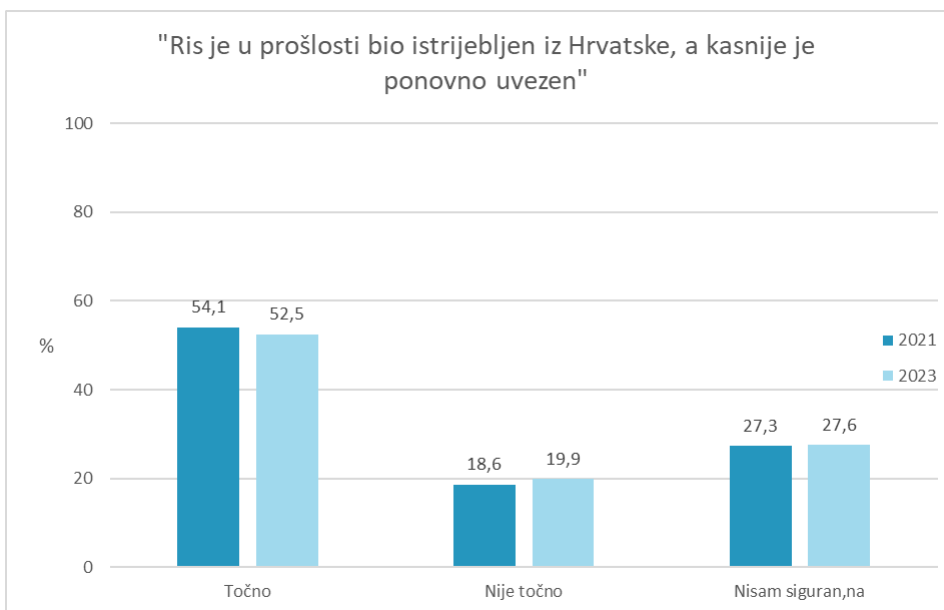
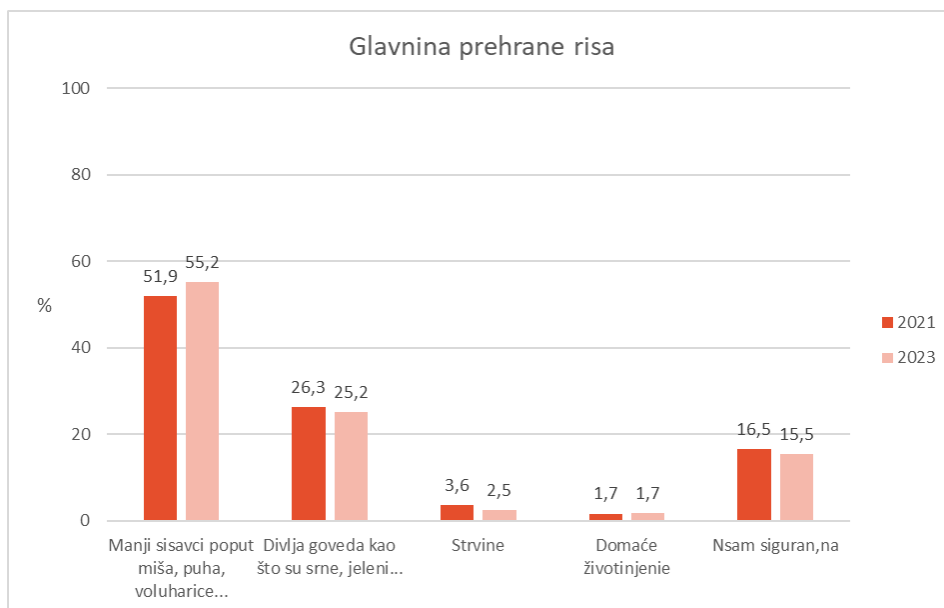
d. POZNAVANJE ČINJENICA O RISU

Građani su bolje upoznati s težinom risa nego što su to bili 2021.godine

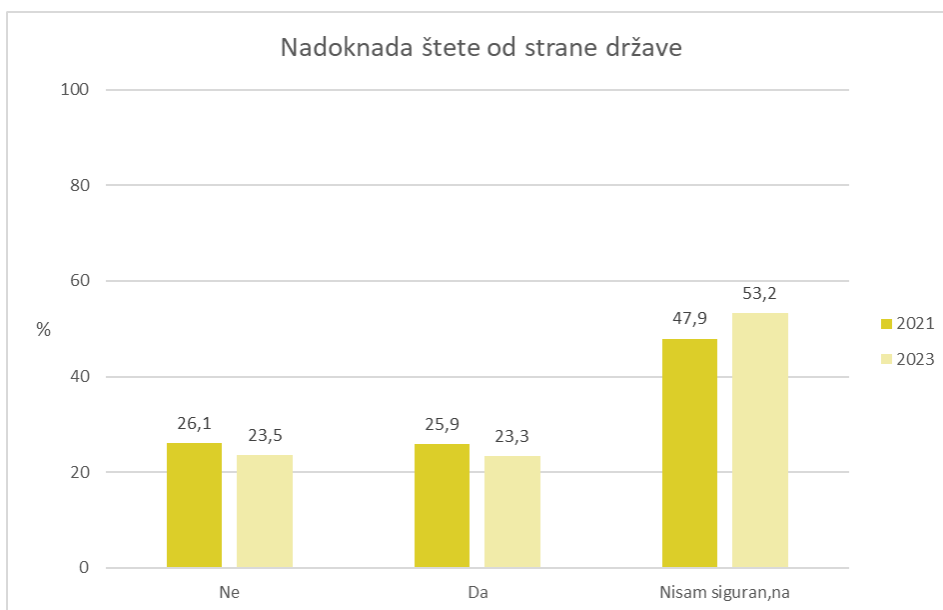
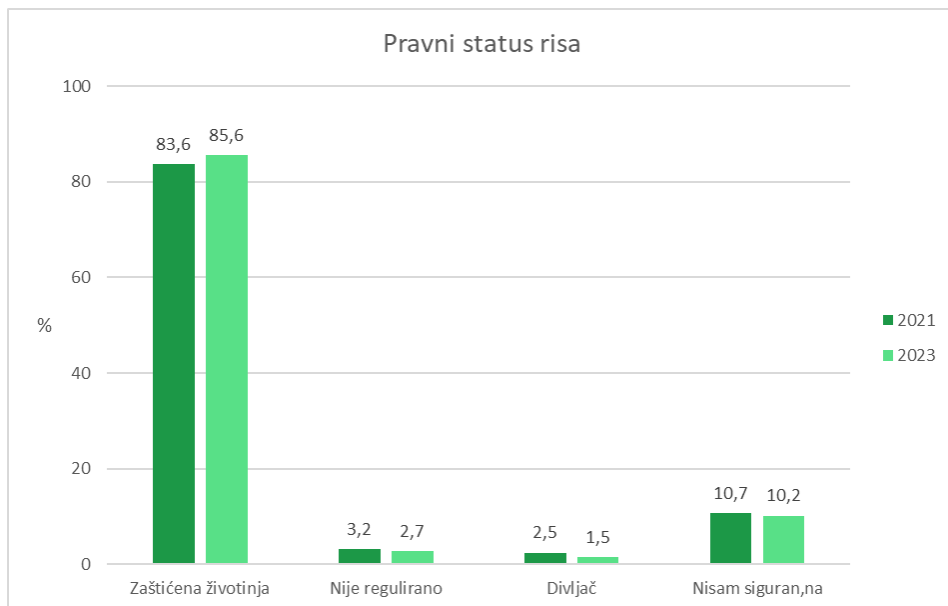
- Točan odgovor o težini risa (20-29 kg) u ovom valu istraživanja značajno je porastao te sada možemo reći kako otprilike svaki treći ispitanik zna točno koliko je težak ris.
- Gotovo polovica ispitanika točno je navela dužinu repa risa, pri čemu nema razlika u odnosu na mjerenje iz 2021.
- Muškarci u značajno većem udjelu navode točnu dužinu repa risa.

Velika većina ispitanika nije upoznata s glavinom prehrane risa.

- Više 55% ispitanika misli kako su glavnina prehrane risa manji sisavci. Samo 25% ispitanika navelo je točan odgovor - glavnina prehrane risa su divlja goveda - u značajno većem udjelu točan odgovor daju muškarci. Nema značajnih razlika u odnosu na mjerenje iz 2021
- Više od polovice ispitanika smatra tvrdnju „Ris je u prošlosti bio istrijebljen iz Hrvatske, a kasnije je ponovno uvezen.“ istinitom što je i točan odgovor - u značajno većem udjelu točan odgovor daju ispitanici iz Primorsko-goranske županije. Nema značajnih razlika u odnosu na mjerenje iz 2021.

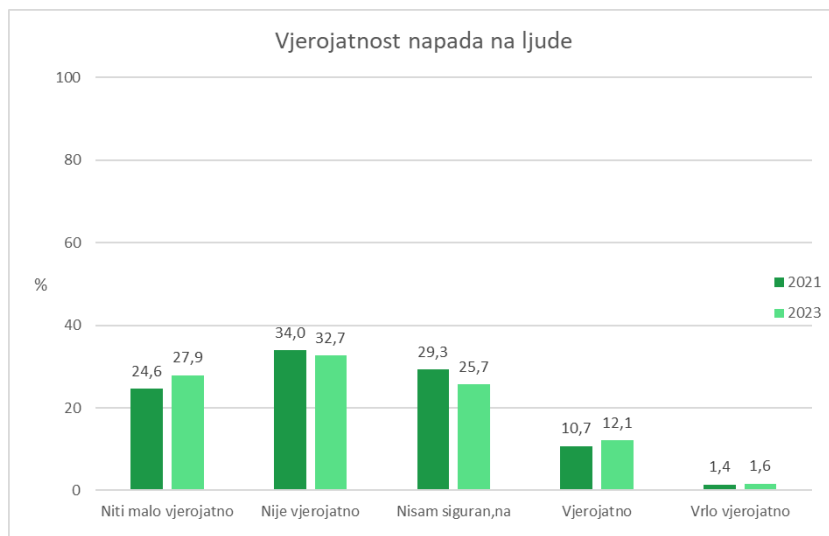
Pravni status risova poznat je visokom postotku ispitanika.

- Gotovo tri četvrtine ispitanika smatra da je ris zaštićena životinja, pri čemu nema značajnih razlika u odnosu na mjerenje iz 2021.
- U značajno većem udjelu, ispitanici iz Primorsko-goranske županije navode kako je ris zaštićena životinja.

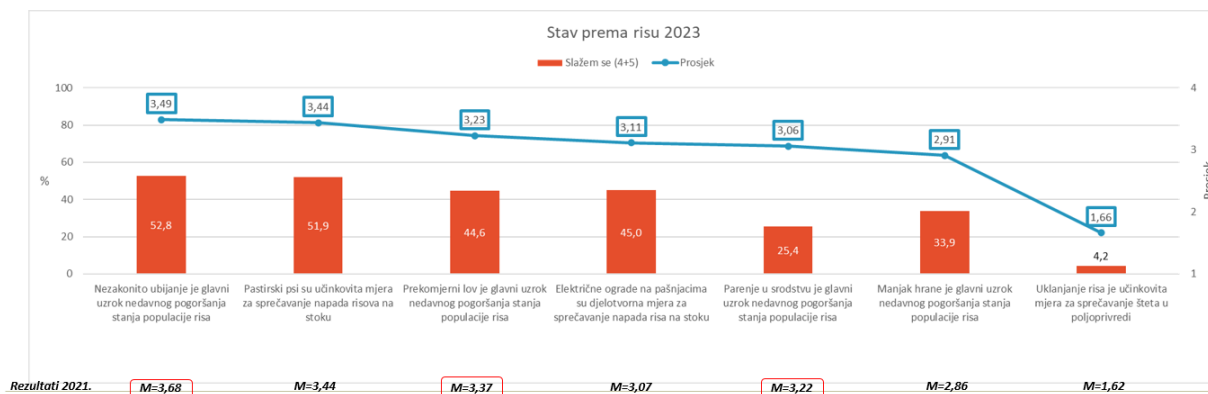
- Većina ispitanika nije sigurna nadoknađuje li država štete uzrokovane djelovanjem risova, dok je samo 23% ispitanika odgovorilo točno potvrdnim odgovorom.
- Muškarci u značajno većem udjelu navode kako država nadoknađuje štetu uzrokovanu djelovanjem risova.

Ispitanici imaju podijeljena mišljenja o mogućnosti napada risa na ljude.

- Kod većine ispitanika prevladava mišljenje kako ne postoji vjerojatnost da ris napadne ljude.
- Nema značajnih razlika u odnosu na mjerenje iz 2021.
- Muškarci su u značajno većem postotku mišljenja kako nije vjerojatno da će ris napasti ljude.

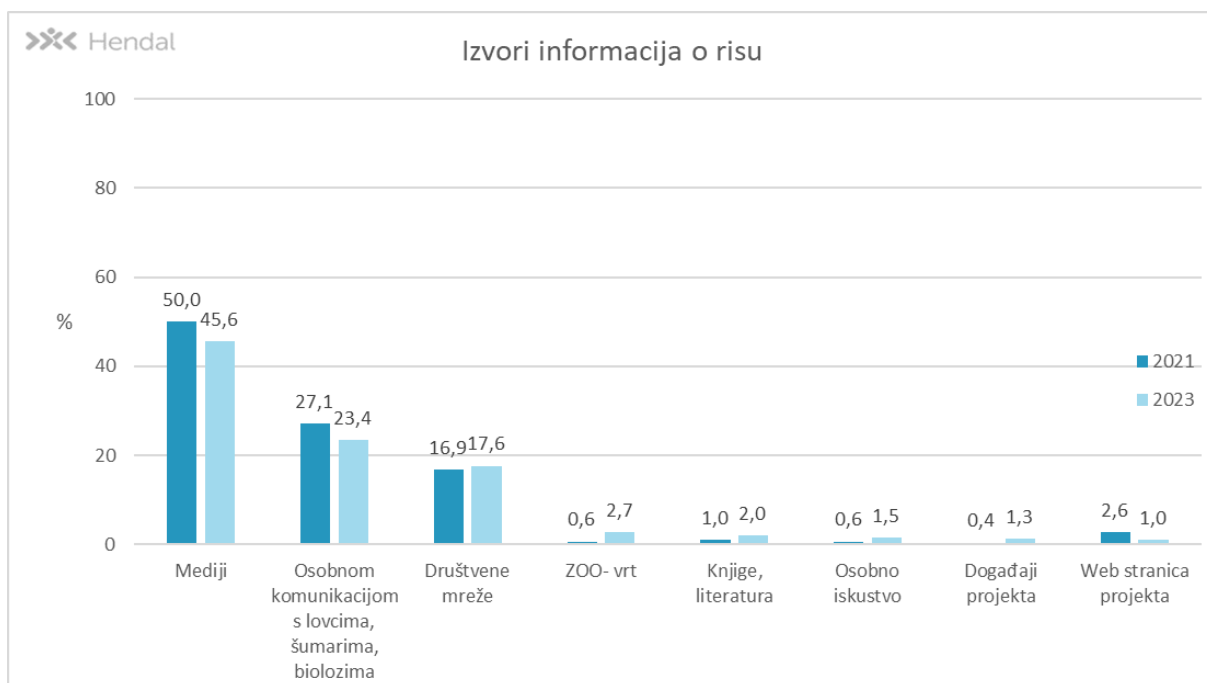
Nezakonito ubijanje je glavni uzrok pogoršanja stanja populacije risa, a pastirski psi su učinkovita mjera za sprečavanje štete nastale obitavanjem risova.

- Kao glavni uzrok pogoršanja stanja populacije risa, ispitanici smatraju nezakonito ubijanje (53%).
- U odnosu prosječno slaganje iz prošlog mjerenja, vidljivo je kako je nezakonito ubijanje značajno manje smatrano glavnim uzrokom pogoršanja stanja populacije risa (iako je još uvijek vodeći u percepciji ispitanika)
- Također, značajno je smanjenje sa slaganjem da su prekomjerni lov i parenje u srodstvu uzroci pogoršanja stanja populacije risa.
- Slaganje s ostalim tvrdnjama je na istoj razini u oba mjerenja

e. IZVORI INFORMIRANJA O RISU

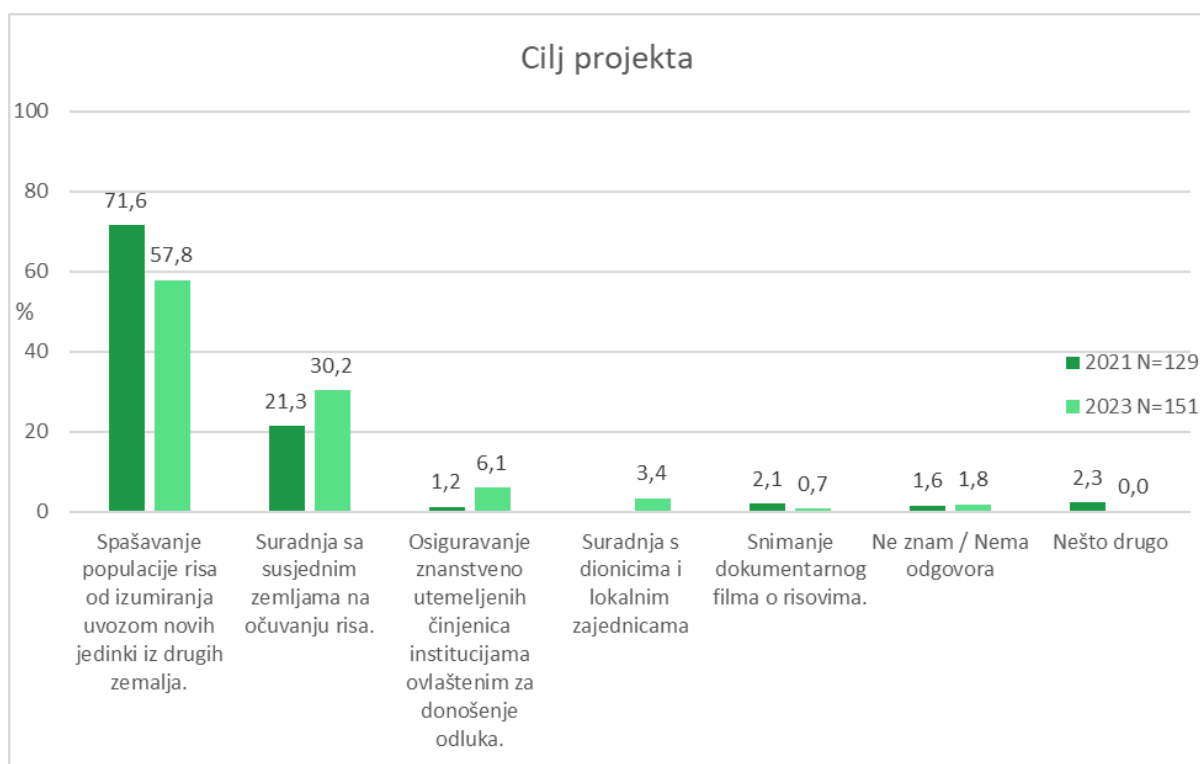
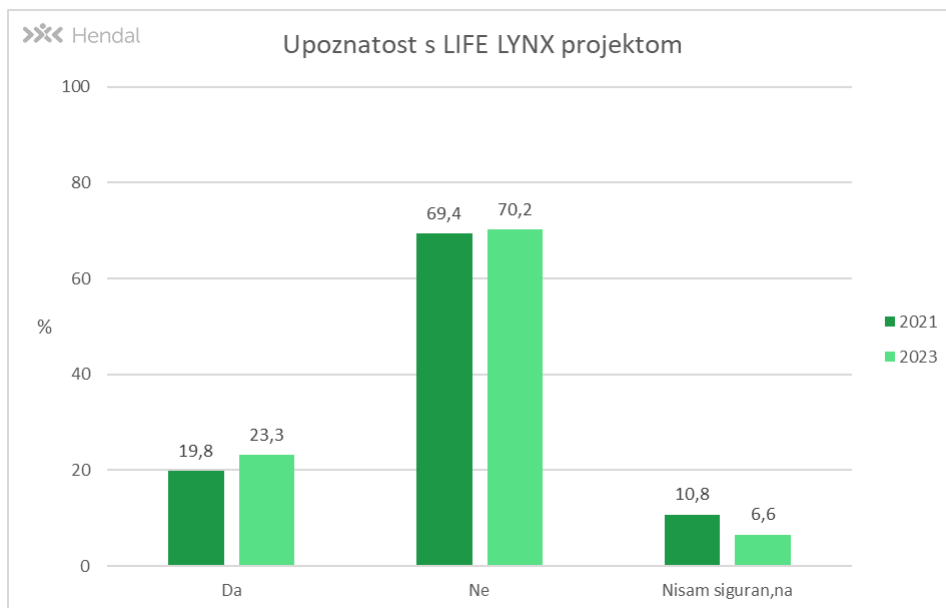
Glavni izvor informacija za polovinu ispitanika su mediji.

- Mediji su glavni izvor informacija o risu
- U odnosu na prošlo mjerenje, web stranica LIFE Lynx projekta manje se navodi kao izvor, dok informiranje u ZOO vrtu bilježi značajan rast (iako su oba odgovora zastupljena u manjem postotku u oba mjerenja).

f. UPOZNATOST S PROJEKTOM LIFE LYNX

Većina ispitanika nije upoznata s projektom LIFE LYNX.

- 70% ispitanika nije upoznato s projektom LIFE LYNX što je jednako kao i 2021. U prošlom mjerenju bilo je značajno više ispitanika koji nisu bili sigurni.
- Od ukupnog broja ispitanika koji jesu upoznati s projektom, i dalje najveći udio ispitanika smatra kako je cilj projekta spašavanje populacije risa od

izumiranja uvozom novih jedinki iz drugih zemalja, no njihov je udio značajno manji u odnosu na 2021.

REZULTATI - INTERNET UPITNIK

U usporedbi s rezultatima anketnog upitnika provedenog telefonskim putem i na znatno većem uzorku, nešto veći postotak (5% u usporedbi s 2,3%) ispitanika je u potpunosti protiv risa dok je postotak osoba koji su pozitivni (umjereni i u potpunosti za risa) skoro isti (82,5% i 83%). Veći udio ispitanika je neutralno po pitanju da li smatraju risa opasnim te ih manje smatra da je ris bezopasan. Nešto veći udio ispitanika (10% više) znalo je što čini glavni izvor prehrane risa. Manji udio ispitanika (30,30% u usporedbi s 52,8%) smatra da je nezakonito ubijanje glavni uzrok pogoršanja stanja populacije. Najveći udio ispitanika tvrdi da informacije o risu dobivaju drugim izvorima ili u komunikaciji s lovcima, šumarima i biolozima dok medije spominje tek 2,8% (za razliku od 45,60% ispitanika putem telefonske ankete). Nešto veći udio ispitanika podupire novi uvoz risova u Hrvatsku kako bi se sačuvala populacija risa (77,08% ispitanika putem interneta u usporedbi s 63,4% putem telefonskog ispitivanja). Preko 90% ispitanika putem interneta čulo je za LIFE Lynx projekt.

Ostali odgovori u skladu su s rezultatima telefonskog anketiranja.

Dodatni komentari ispitanika (telefonski i internet upitnik):

Bezopasni su
Bojim ih se, opasni su
Država bi trebala smanjiti lovozakupninu L.D.-ima na čijem području obitava ris. Razlog, travu ne pase nego samo meso budući da je isključivi mesožder.
Lijepi su , sviđaju mi se i potrebno ih je zaštititi
Lijepi su, sviđaju mi se
Lijepi su, sviđaju mi se i važni su za ravnotežu ekosustava
Lijepi su i sviđaju mi se; potrebno ih je više
Lijepu si i sviđaju mi se ali ih se i bojim, opasni su
Nemam.
Populacija risa je brojnija od prikazane i nama je šteta na srnama i divokozama prevelika..
Potrebno ih je zaštititi i bojim ih se
Potrebno ih je više
Potrebno ih je više i zaštititi
Potrebno ih je više; bezopasni su
Potrebno ih je zaštititi; lijepi su i sviđaju mi se
Potrebno ih je zaštititi i kontrolirati populaciju
Potrebno ih je zaštititi i važni su za ravnotežu ekosustava
Potrebno ih je zaštititi i zabraniti lov
Potrebno je kontrolirati populaciju
Potrebno je zabraniti lov na risove
Potrebno je zabraniti lov na risove i potrebno ih je više
Previše je vukova. Puno veći problem od risa su vukovi i njihove štete su ozbiljne štete.
Sretno.
Treba dalje širiti informacije o risu
Važni su za ravnotežu ekosustava
Važni su za ravnotežu ekosustava i potrebno ih je zaštititi
Velike zvijeri zaslužuju da budu i opstanu u prirodi u efektivnoj populaciji.
Voljela bi sudjelovati na projektu očuvanja risa također vuka i medvjeda a i ostalih događaja u svrhu očuvanja i zaštite prirode.
Sretno, lijep pozdrav! :)

Zaključci

- Ispitanici imaju pozitivne stavove o risovima (83%)- podjednako kao i 2021. godine.
- Smatraju ih lijepim i zanimljivim životinjama, a u odnosu na 2021. godinu veći udio ispitanika smatra ga opasnim.
- Kao i 2021., u visokom postotku (93%) navode kako je važno sačuvati populaciju risova u Hrvatskoj, a kao glavni uzrok tome vide njihovo nezakonito ubijanje.
- U prosjeku, nezakonito ubijanje, prekomjerni lov i parenje u srodstvu značajno su manje spomenuti kao razlozi pogoršanja stanja populacije risa u odnosu na rezultate 2021. godine.
- Kod većine ispitanika prevladava mišljenje kako ne postoji vjerojatnost da ris napadne ljude.
- Kao i 2021. godine, 73% ispitanika nije upoznato s projektom LIFE LYNX.

Partneri LIFE Lynx projekta:

Univerza v Ljubljani

ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARSTVO NARAVE

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

TECHNICAL UNIVERSITY IN ZVOLEN

Su-financijeri LIFE Lynx projekta:

REPUBLIC OF SLOVENIA
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT AND SPATIAL PLANNING

euRONATUR

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

FOND ZA ZAŠTITU OKOLIŠA
I ENERGETSKU UČINKOVITOST

Provedba ove aktivnosti financirana je kroz Program LIFE Europske unije.

Ovaj projekt sufinancira Ured za udruge Republike Hrvatske.

Stajališta izražena u ovoj brošuri isključiva su odgovornost Udruge Biom.